

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی شهروود

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

راهنمای جامع تدوین، اجرا، ارزشیابی و پایش طرح درس (Lesson Plan)

مقدمه

در سالهای اخیر، حرکت به سمت آموزش مبتنی بر توانمندی، نیاز به برنامه ریزی آموزشی و استفاده از روش‌های تدریس موثر و روش‌های ارزشیابی به صورت هدفمند و معنا دار را به وجود آورده است. شواهد نشان می‌دهد رویکرد برنامه ریزی آموزشی با استفاده از "طرح درس" می‌تواند تصویر منسجم و یکپارچه‌ای از دستیابی به توانمندیها فراهم آورد. طرح درس یا lesson plan برنامه بسیار دقیقی است که برای توصیف جزئیات جریان آموزش در طول ترم تحصیلی توسط مدرس تدوین می‌شود. هدف اصلی از تهیه طرح درس سازماندهی فعالیت‌های آموزشی و ایجاد نقشه‌ای است که اقدامات منظم و منطقی اساتید و مربیان برای تدوین، اجرا و ارزشیابی آموزش و ارتقا فرآیند یاددهی-یادگیری را در جریان کلاس و دوره نشان دهد. از این رو به منظور تسهیل تهیه طرح درس و ارتقای کیفیت آموزش "راهنمای جامع تدوین، اجرا، ارزشیابی و پایش طرح درس" تهیه و تدوین شده است.

ماده ۱- هدف اصلی

- ❖ انتظام بخشیدن به امور تحصیلی دانشجویان، ایجاد و حفظ وحدت رویه در فعالیت‌های آموزشی واحدهای دانشگاه و اجرای هماهنگ برنامه‌های آموزشی به منظور تربیت نیروی انسانی متخصص، متعهد و آشنا به آخرین دستاوردهای علمی
- ❖ ارتقا ساختار آموزشی و فرایند یاددهی-یادگیری
- ❖ توسعه دانش آموختگان کارآمد و توانمند با الگوی پاسخگویی اجتماعی

۱-۱- اهداف اختصاصی

- توانمند سازی اعضای هیأت علمی و مربیان دانشگاه علوم پزشکی شاهرود در زمینه تدوین طرح درس
- توانمند سازی اعضای هیأت علمی و مربیان دانشگاه علوم پزشکی شاهرود در اجرای تدریس موثر
- توانمند سازی اعضای هیأت علمی و مربیان دانشگاه علوم پزشکی شاهرود در ارزشیابی موثر برنامه‌های یاددهی-یادگیری
- بهینه سازی فرآیند یاددهی-یادگیری
- یادگیری عمیق و ایجاد توانمندی مناسب در دانشجویان
- اصلاح و بهبود عملکرد فراگیران
- شناسایی موانع در فرآیند یاددهی-یادگیری
- فراهم آوردن امکانات و تجهیزات نرم افزاری و سخت افزاری رایج برای اساتید و مربیان

➤ توانمند سازی اساتید در زمینه تولید محتوا و آموزش بر بستر مجازی

➤ بهبود فرآیند ارزشیابی

ماده ۲- تعاریف

سیستم آموزشی: شامل اعضای هیأت علمی، فراگیران و تکنولوژی آموزشی و تسهیلات فیزیکی می باشد.

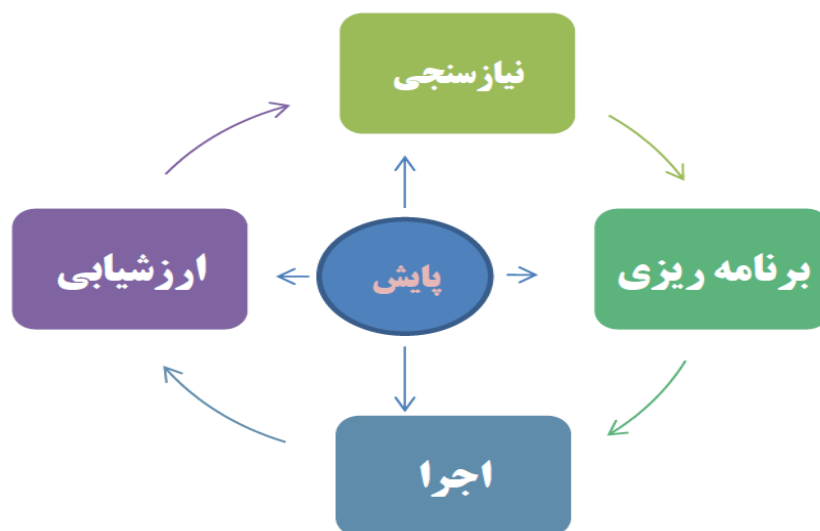
گروه آموزشی: هر یک از گروه‌های آموزشی موجود در دانشگاه علوم پزشکی شاهرود.

چرخه ی آموزش: عبارت است از یک فرایند آموزش نظام‌مند و طرح ریزی شده که می‌تواند نقش مهمی در یاری رساندن به سازمان در جهت

بهبود توانمندی ها و تامین اهداف کیفیت سازمان داشته باشد. برای انتخاب و اجرای آموزش به منظور جبران کاستی‌های مربوط به شایستگی

موجود نسبت به شایستگی مورد نیاز، مدیریت فرایند آموزش بایست مراحل زیر را مورد پایش قرار دهد:

- نیازسنجی
- طراحی و برنامه ریزی
- اجرا
- ارزشیابی

تصویر شماره ۱: چرخه آموزش

عضو هیأت علمی: عضو شاغل در دانشگاه علوم پزشکی شاهرود که به صورت رسمی، پیمانی، و تعهدات قانونی با دانشگاه همکاری می نماید و حداقل یک سال از شروع فعالیت ایشان می گذرد.

فراگیران/دانشجو: فردی که در یکی از دوره‌های دستیاری، دکتری تخصصی PhD، کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکتری عمومی برابر ضوابط پذیرفته شده، ثبت نام کرده و مشغول به تحصیل است.

دانش آموخته: فردی است که دوره تحصیلی را با موفقیت به پایان رسانده و برابر ضوابط معین، گواهی با مدرک تحصیلی آن دوره را دریافت کند.

شورا: منظور شورای آموزشی دانشگاه است که برای سیاستگذاری، برنامه ریزی کلان و ایجاد هماهنگی در امور آموزشی دانشگاه در حوزه معاونت آموزشی تشکیل می شود.

نیمسال تحصیلی: بازه زمانی تعیین شده که شامل ۱۷ هفته آموزش و ۲ هفته امتحانات پایانی است.

برنامه درسی: مجموعه به هم پیوسته‌ای از دروس هر رشته تحصیلی که هدف مشخصی را دنبال می کند و مصوب شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه است.

واحد درسی: مقدار مفاهیم یا مهارت هایی که برای فراگیری دانشجو در طول یک نیمسال تحصیلی یا زمان معادل آن در نظر گرفته می شود. هر واحد درسی نظری ۱۷ ساعت، عملی یا آزمایشگاه ۳۴ ساعت و کارگاهی یا عملیات میدانی (بازدید علمی) ۴۸ ساعت، کارورزی با کار در عرصه ۶۴ ساعت در طول یک نیمسال تحصیلی و طبق برنامه درسی مصوب اجرا می شود.

رشته تحصیلی: یک برنامه آموزشی است که با محتوا و روش شناسی خاص، در قالب برنامه درسی اجرا می شود.

دانشکده: مجموعه ای متشکل از چندین گروه آموزشی است.

ارزیابی آغازین: منظور ارزیابی است که در ابتدای ورود فراگیران به یک مقطع انجام می شود و هدف از آن جابایی صحیح دانشجویان خواهد بود.

ارزیابی تکوینی (Formative): منظور ارزیابی های مستمر است که در طول یک ترم تحصیلی انجام می شود و هدف آن ارائه بازخورد به دانشجویان است.

ارزشیابی تراکمی (Summative): منظور ارزیابی است که در پایان دوره آموزشی انجام می‌گردد و هدف آن تصمیم‌گیری در مورد دانشجویان و عملکرد آنها در طول دوره و درس مورد نظر است.

ارزیابی بالینی: منظور ارزیابی با تمرکز بر مهارتها و فراتوانمندیهای بالینی فراگیران است.

ارزیابی تنوری: منظور ارزیابی دانش تنوری فراگیران در سطوح مختلف است.

ماده ۳- طرح درس

در میان مدرسان دانشگاهی چه بسیارند آنهایی که از دانش و اطلاعات کافی و لازم در مورد موضوع درس و مفاهیم تدریس برخوردارند، اما بر شیوه استفاده صحیح از این اطلاعات و انتقال مطلوب محتوای آموزشی تسلط کافی ندارند و گاه در امر تدریس دچار مشکل می‌شوند. از طرفی فرصت یادگیری فراگیران محدود است و دانش و اطلاعات علمی نیز در حال گسترش است و لذا واضح است که فراگیران نمی‌توانند همه آنچه را که به آنها ارائه می‌شود یاد بگیرند. بنابراین آموزش دهندگان باید در انتخاب محتوی تدریس خود دقت داشته باشند. یکی از ابزارهایی که امروزه نقش موثری در جهت بهبود یادگیری موثر ایفا می‌نماید، طرح درس (Lesson Plan) است.

۳-۱- تعریف طرح درس

طرح درس، عبارت است از تقسیم محتوای یک ماده درسی در یک دوره معین به مراحل و گامهای مناسب و مشخص بر اساس هدف و نتایج آموزش. تدوین طرح درس از فعالیت های اساسی قبل از تدریس برای هر مدرس است و می‌تواند تا حدود زیادی راه‌گشای وی برای ارائه آموزش موثر و با کیفیت باشد. برای تهیه و تنظیم طرح درس معلم باید در ابتدای هر سال تحصیلی بر اساس اصول معین بین هدفهای آموزشی و برنامه هفتگی ترتیبی اتخاذ کند که مجموعه فعالیت های آموزشی به موقع و بدون وقفه در طول یک ترم یا سال تحصیلی اجرا شود.

۳-۲- مزایای نوشتن طرح درس

- تدریس بر اساس برنامه ای منظم و از پیش تعیین شده
- پیش بینی مجموعه فعالیت های هر جلسه
- استفاده کارآمد از زمان کلاس
- تضمین کیفیت تدریس
- آمادگی بیشتر اساتید و مربیان و اعتماد به نفس آنها

- پیش بینی مشکلات احتمالی کلاس
- استفاده بهینه از وقت و زمان
- پیشگیری از فراموشی از ارائه مطالب در مرحله تدریس و ارایه همه مطالب ضروری
- پیشگیری از تکرار مطالب
- انتخاب روش های مناسب تدریس
- افزایش اثر بخشی آموزش و یادگیری
- همسو کردن فرایند تدریس با استانداردهای تعریف شده

۳-۳- انواع طرح درس

رایج ترین نوع طرح درس، طرح درس های سالانه (ترمی) و روزانه (جلسه به جلسه) هستند. اما در صورتی که معلم تمایل به برنامه ریزی دقیق تری داشته باشد، می تواند طرح درس های ماهانه و هفتگی را نیز برای کلاس های خود در نظر بگیرد.

۳-۳-۱- طرح درس سالانه (ترمی)

طرح درس سالانه به معلم و فراگیران کمک می کند که در طول یک سال یا ترم تحصیلی مجموعه فعالیت های آموزشی خود را به موقع و بدون وقفه اجرا کند.

۳-۳-۲- طرح درس روزانه

منظور از طرح درس روزانه، برنامه ریزی برای انجام فعالیت های آموزشی در یک جلسه کلاس درس است. معلم به منظور دستیابی به یک یا چند هدف آموزشی در طی یک جلسه یا یک روز، مجموعه فعالیت هایی را در نظر می گیرد.

۳-۴- مراحل نگارش طرح درس سالانه

۳-۴-۱- مشخصات کلی

ابتدا باید عنوان درس، موضوع درس، رشته و مقطع تحصیلی فراگیر، تدوین کننده، ترم تحصیلی در قسمت بالای فرم طرح درس تکمیل شود. در این قسمت رعایت موارد زیر ضروری است:

✓ عنوان درس به طور دقیق از روی سرفصل دروس انتخاب و نوشته شود.

✓ تعداد واحد به طور دقیق بر اساس سرفصل دروس نوشته شود.

✓ اگر شما تعدادی از جلسات یک درس ۲ واحدی را تدریس می کنید باید سهم خود از آن واحد را به صورت زیر محاسبه فرمائید:

$$\frac{\text{تعداد جلسات درس شما}}{\text{تعداد واحد درس}} \times \text{کل جلسات ارائه شده}$$

✓ زمان ارائه درس: ساعات، روزها و نیمسال تحصیلی ارائه درس در طرح درس به طور دقیق مشخص باشد.

✓ مخاطبان: ترم تحصیلی، مقطع و رشته تحصیلی دانشجویان به طور دقیق مشخص گردد.

✓ مدرس: نام و نام خانوادگی و مقطع تحصیلی نوشته شود.

۳-۴-۲- هدف کلی

نقطه سرآغاز روند طراحی برنامه درسی "هدف کلی" می باشد که عبارتی کلی و غیر قابل اندازه گیری و قابل تفسیر است. نوشتن هدف کلی سبب تعیین محدوده فعالیت می شود. این هدف باید در پایان یک دوره آموزشی تحقق یابند. افعالی برای هدف کلی: آشنا شدن، دانستن، شناختن، فهمیدن، بکاربردن. به عنوان مثال دانشجو مهارت‌های مقدماتی بالینی را کسب نماید، دانشجو روشهای پیشگیری از بارداری را بشناسد، دانشجو با آناتومی تنه آشنا شود.

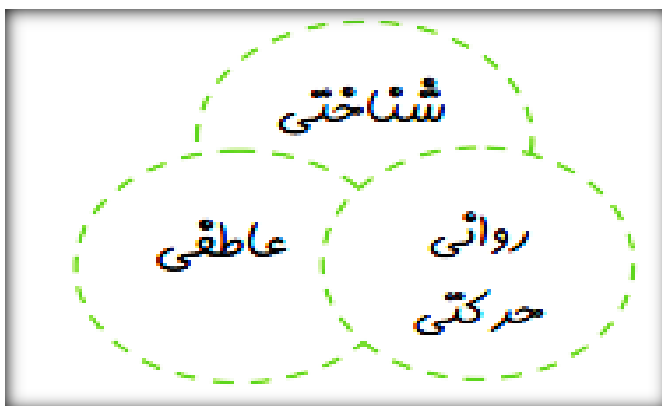
۳-۴-۳- اهداف اختصاصی یا هدف های جزئی

هدفهای جزئی یا مرحله ای آموزشی، از هدفهای کلی سرچشمه می گیرند، ولی نسبت به هدفهای کلی، محدودتر و مشخص ترند. هدف کلی، جهت حرکت را مشخص می کند، در حالیکه هدف جزئی مقاصد را مشخص می سازد و در نتیجه دارای جنبه‌های عملی بیشتری بوده و دارای حالتی صریح، روشن و واضح می باشد. به عنوان مثال دانشجو برای اینکه استخوان های دراز را بشناسد، باید با قسمتهای مختلف آن مانند پریوست، اپی فیز، دیافیز و... آشنا شود. هر کدام از این بخش ها یک هدف جزئی را تشکیل می دهند.

۳-۴-۴- حیطه های یادگیری

با توجه به توانایی و مهارتی که فراگیران در شغل آتی به آن نیازمند است، اهداف آموزشی توسط بنیامین بلوم در سه حیطه شناختی (Cognitive)، عاطفی (Affective) و روانی-حرکتی (Psychomotor) طبقه بندی شد. با وجود اینکه هدفهای شناختی بر تفکر، هدف های عاطفی بر احساس و

هدفهای روانی-حرکتی بر حرکات و مهارت های فیزیکی آن تاکید دارند، لیکن همانند دایره های متداخلی هستند که در حوزه عمل یکدیگر اثر می گذارند (تصویر شماره ۳). به عنوان مثال وقتی دانشجو بیمار را معاینه می کند، قواعد، دستورالعمل ها و نشانه های بیماری را می داند (حیطه شناختی)، با حالتی دوستانه و احساس همدردی با بیمار برخورد نموده و سعی می کند احساس همدردی خود را با بهترین عبارت در مورد وضعیت سلامتی او بیان نماید (حیطه عاطفی) و دست، چشم، گوش و زبان وی با هماهنگی یکدیگر و با مهارت معاینات فیزیکی را انجام می دهند (حیطه مهارتی یا روانی-حرکتی).

تصویر شماره ۲: حیطه های یادگیری

تصویر شماره ۳: ارزیابی حیطه های یادگیری

۳-۴-۵- روش تدریس

روش تدریس استاد کلید یادگیری دانشجو است. تحقق هدف آموزشی از طریق کاربرد فنون تدریس امکان پذیر می شود که با توجه به حیطه و طبقه هر هدف رفتاری، روش تدریس مناسب انتخاب می شود. تدریس باید هدفدار، نظامدار، متقابل، پویا و پاسخگو به نیازهای فراگیران باشد. برخی از انواع روش های تدریس در ادامه آورده شده است.

۳-۴-۵-۱- آموزش مبتنی بر حل مساله (Problem Based Learning)

تدریس به روش مبتنی بر حل مساله از شیوه های تدریس دانشجو محور است که با شرکت فعال فراگیران در فعالیت های یادگیری، نتایج یادگیری را تحت تاثیر قرار می دهد. در این روش، یادگیری دانشجویان در گروه های کوچک تحت نظارت راهنما صورت می گیرد. آنها در ابتدا یک مساله از پیش تعیین شده را مورد کنکاش قرار می دهند. مساله مطرح شده در جلسات اولیه می بایست حاوی اهداف یا مفاهیمی باشد که به عنوان دستورالعمل برای یادگیری و بررسی های فردی و گروهی بکار برده می شود. جلسات بعدی گروه به دانشجویان این اجازه را می دهد که میزان پیشرفت خود را پیش نموده و اهداف یادگیری مورد نیاز بعدی را تعیین نمایند.

۳-۴-۵-۲- یادگیری مبتنی بر مورد (Case based learning)

یادگیری مبتنی بر مورد (بیمار) یکی از روش های یادگیری است که به صورت وسیع در پزشکی استفاده می شود. در این روش به جای اینکه مطلب علمی را به صورت یکجا آموزش داده شود، هر مطلب علمی را بر بالین بیمار و مورد به مورد آموزش می دهند. این روش به یادگیری و دانش قبلی فراگیران وابسته است.

۳-۴-۵-۳- ایفای نقش (Role play)

ایفای نقش یک روش یاددهی-یادگیری خلاقانه است که در آن یادگیرندگان بر طبق یک سناریوی شبیه سازی شده و بر اساس هدف های یادگیری از قبل تعیین شده عمل می کنند. در این روش یک یا چند نفر از فراگیران یک موضوع دارای مساله را به صورت نمایشی به اجرا در می آورند و سپس همه فراگیران به بحث درباره نمایش اجرا شده می پردازند.

۳-۴-۵-۴- یادگیری مبتنی بر تیم (Team based learning)

یادگیری مبتنی بر تیم نوعی روش آموزشی فعال و دانشجو محور است. در این روش هدف آن است که دانشجویان به جای دریافت محتوا و مفاهیم دوره در قالب سخنرانی، به کاربرد و استفاده از این محتوا و مفاهیم در قالب تیم بپردازند.

۳-۴-۵-۵- آموزش معکوس (Flipped Learning Method)

یکی از انواع روش های تدریس نوین که در دهه های اخیر بسیار مورد توجه قرار گرفته است، روش تدریس معکوس می باشد. در این روش استاد قبل از کلاس درس اسلایدهای آموزشی، فیلم و سایر محتوای درسی که از قبل آماده نموده است را در اختیار دانشجویان قرار می دهد تا آنها قبل از کلاس با محتوای درس جدید آشنا شده و با استفاده از منابع ارائه شده آن را فرا بگیرند. به بیان دیگر یادگیری وارونه تغییر فضای آموزشی از کلاس به فضای یادگیری فردی و ارائه محتوای درسی خارج از کلاس است.

۳-۴-۵-۶- آموزش مبتنی بر رایانه (Computer based learning)

آموزش به کمک رایانه هر نوع فعالیت آموزشی است که از رایانه به عنوان وسیله اولیه برای تدریس محتوا استفاده می شود. زمینه های آموزشی رایانه شامل رایانه به عنوان معلم خصوصی، روش تمرین و تکرار، روش استقرایی، روش بازی، آموزش با مدیریت رایانه و شبیه سازی به کمک رایانه است.

۳-۴-۵-۷- آموزش گروه های کوچک (Small Group Teaching)

این روش نوع متداولی از آموزش است که در آن به دلیل کار کردن مستقیم با محتویات درسی، علاوه بر ارتقا دانش، ارتقا نگرش نیز صورت می گیرد. افراد شرکت کننده در گروه های کوچک قابلیت بهتری جهت تبادل عقاید و احساسات خود دارند. اغلب اوقات در اینگونه جلسات از کمک تجربیات خاص مانند مصاحبه با بیمار یا بحث استفاده می شود.

۳-۴-۵-۸- یادگیری ترکیبی (Blended Learning)

یادگیری ترکیبی برای توصیف ترکیب یادگیری الکترونیکی با روش های کلاس درس سنتی و ایجاد یک روش جدید آموزشی ترکیبی مورد استفاده قرار می گیرد. بنابراین هدف مفهوم یادگیری ترکیبی این است که یادگیری بر خط (Online) را با روش سنتی تلفیق نماید.

۳-۴-۶- رسانه و وسایل آموزشی

وسایل آموزشی به کلیه تجهیزات و امکاناتی اطلاق می شود که می توانند در محیط آموزشی شرایطی را به وجود آورند که در آن شرایط یادگیری سریعتر، آسانتر، بهتر، بادوام تر و موثرتر صورت بگیرد. وسایل آموزشی به عنوان قالبی موثر برای ارائه محتوای آموزشی به کار می روند و نقش موثری در ایجاد تنوع، جذابیت و تسهیل یادگیری ایفا می کند. اجرای هر چه موثرتر روش تدریس نیازمند همراهی وسایلی متناسب با هدف آموزشی می باشد. انواع رسانه های آموزشی شامل تخته، مولاژ، ماکت، پروژکتور، اورهد، ویدیو پروژکتور... می باشند.

۳-۴-۶-۱- معیارهای انتخاب وسیله آموزشی

۳-۴-۶-۱-۱- ویژگی های آموزشی وسیله

وسایلی که انتخاب می شوند باید قادر به ارائه انتخاب مطالب و مفاهیم جدید باشند و علاقه دانشجو را نسبت به موضوع آموزش جلب کنند و این توجه را تا پایان فعالیت های آموزشی حفظ نمایند. علاوه بر این کیفیت یادگیری را افزایش دهند و دانشجو را به پاسخگویی و ابراز واکنش تشویق کنند.

۳-۴-۶-۱-۲- ویژگی های فنی وسیله

مهمترین ویژگی های فنی یک وسیله آموزشی را می توان به صورت زیر خلاصه کرد:

- توانایی انتقال پیام مورد نظر
- قابلیت حمل و نقل
- سهولت کاربرد
- سهولت دستکاری و تعمیر
- قابلیت رجوع

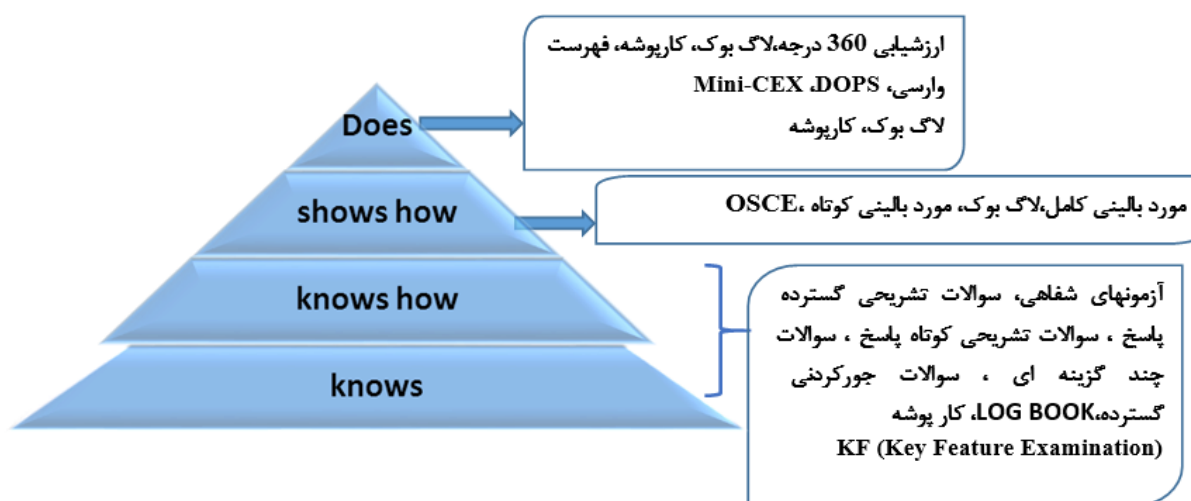
۳-۴-۶-۱-۳- امکانات اجرایی

مهمترین عواملی که در اجرا پذیری وسایل آموزشی تاثیر می گذارند عبارتند از:

- ۱- تعداد فرگیران
- ۲- وضعیت و اندازه کلاس
- ۳- زمان لازم
- ۴- در دسترس بودن
- ۵- اقتصادی بودن

۳-۴-۷- تکالیف / فعالیت های تکمیلی (Supplemental activities)

در آخرین مرحله از فرایند تدریس لازم است مدرس فعالیت های تکمیلی فراگیران را که برای تقویت یادگیری آنها لازم است و فرصت کافی برای انجام آنها در کلاس درس وجود ندارد پیش بینی نماید. پیش بینی این نوع فعالیت ها و حتی امکانات و وسایل لازم برای انجام چنین تکالیفی باید دقیقاً مشخص شده باشد؛ مثلاً دقیقاً معین شود چه بخشی از چه کتابی مطالعه و یا تمرین های چه بخشی از کتاب درسی حل شود یا چه گزارشی با توجه به چه امکاناتی باید تهیه و نوشته شود. چنانچه برای تکمیل درس تمرین لازم باشد باید نوع تمرین و چگونگی انجام آن در طرح درس مشخص گردد. تکالیف بهتر است با زندگی واقعی فراگیران ارتباط داشته باشد مانند: حل تمرین، نوشتن گزارش، انجام آزمایش، پیدا کردن پاسخ سوالات، حل مسائل، ساختن یک وسیله و ....

تصویر شماره ۴: هرم میلر و آزمون های مربوط به هر سطح؛ یکی از چارچوب هایی که در انتخاب روشهای ارزیابی دانشجوی کمک کننده است، هرم توانمندی های میلر است که در سال ۱۹۹۰ توسط جرج میلی به منظور ارزیابی توانمندی ها در محیط بالینی ارائه شد ولی قابل استفاده در برنامه های آموزشی مختلف در علوم پزشکی است. هرم میلر از چهار سطح تشکیل شده است که پایین ترین سطح آن به ترتیب (knows) به سنجش دانش، سطح دوم (knows how) به ارزیابی صلاحیت و دو سطح بعدی (shows how & Does) به ارزیابی عملکرد و اقدام می پردازد.

۳-۴-۸- ارزشیابی

ارزشیابی تعیین میزان موفقیت و شایستگی یک برنامه، یک درس و ... در دستیابی به اهداف آن می باشد. ارزیابی دانشجویان یکی از فعالیت های اساسی در فرایند آموزشی به شمار می آید و کیفیت آن با کیفیت یادگیری دانشجویان ارتباط مستقیم دارد. در طرح درس های ارائه شده به

دانشجویان از سوی استاد لازم است در بخش ارزیابی به طور دقیق بر نوع و نحوه ارزیابی، زمان و مکان آزمون ها، انواع تکوینی و پایانی ارزیابی و منابع درسی مورد استفاده در طراحی آزمون تاکید گردد.

۳-۴-۸-۱- ارزیابی تکوینی: این نوع از ارزیابی معمولاً در طول دوره آموزشی انجام می‌شود و هدف از آن آگاهی یافتن از میزان یادگیری فراگیران و تعیین نقاط قوت و ضعف عملکرد آنان و کمک به رفع و اصلاح آن است. همچنین استادان با استفاده از نتایج این روش می‌توانند در جهت ارتقای آموزش گام بردارند.

۳-۴-۸-۲- ارزیابی پایانی: این نوع از ارزیابی معمولاً ولی نه الزاماً در پایان دوره آموزشی انجام می‌شود و هدف از آن قضاوت در مورد عملکرد فراگیران و اعطای نمره یا مدرک به آنان و همچنین قضاوت در مورد عملکرد استاد و کیفیت دوره آموزشی است. علاوه بر انواع تقسیم بندی ارزیابی دانشجو، یکی از اصطلاحات رایج در ارزیابی دانشجو تعیین حد نصاب قبولی است.

۳-۴-۸-۳- حد نصاب قبولی: در آزمون های با هدف پایانی لازم است در مورد ردی یا قبولی دانشجویان تصمیم گیری شود. در تمام آزمون‌هایی که با تعیین رد یا قبولی دانشجویان سر و کار دارند حداقل نمره قبولی یا حد نصاب قبولی یا تعیین استاندارد مشخص می‌شود. تعیین حد نصاب قبولی یک فرایند نظام‌مند تصمیم گیری و قضاوت است که در طی آن تعیین می‌شود دانشجویان چه نمره‌ای را باید کسب کنند تا قبول محسوب شوند. در واقع، حد نصاب قبولی نقطه برشی است که دانشجویان توانمند را از غیر توانمند تمییز می‌دهد. این فرایند قضاوتی توسط افراد متخصص و حرفه‌ای انجام می‌شود و محتوای آزمون، هدف آن، توانایی دانشجویان، شرایط آموزشی و اجتماعی بر آن تأثیرگذار است.

۳-۴-۸-۴- ارزیابی دروس عملی و بالینی

بر اساس رشته های مختلف و متناسب با اهداف آموزشی از روش های مختلف ارزیابی عملکردی از جمله MSF ، mini CEX ، LOG ، BOOK ، DOPS ، ۳۶۰ درجه، خودارزیابی ، پورت فولیو، چک لیست، آزمون شفاهی و .... برحسب شرایط و با تشخیص استاد مربوطه استفاده خواهد شد.

۳-۴-۹- مواد و منابع

در این قسمت منابعی که در تدریس محتوای جلسات مورد استفاده قرار گرفته اند شامل کتابهای مرجع، مجلات، وب سایت ها و .... به ترتیب اهمیت درج می شوند.

تبصره ۱: زمان تدوین طرح درس: استاد محترم موظف است حداکثر ۴ هفته قبل از شروع ترم نسبت به تدوین و ارسال طرح درس ترمی خود به مدیر گروه اقدام فرمایند.

تبصره ۲: زمان ارائه طرح درس به دانشجو: استاد محترم موظف است با شروع ترم تحصیلی و کلاس درس طرح درس را به روش های Paper، الکترونیکی، پیام رسان های داخلی و ... به دانشجویان ارائه نماید.

ماده ۴- پایش طرح درس

۴-۱- بررسی محتوایی طرح درس

استاد محترم موظف است حداکثر ۴ هفته قبل از شروع ترم نسبت به تدوین و ارسال طرح درس ترمی خود به مدیر گروه اقدام فرمایند. مدیر گروه محترم موظف هستند حداکثر ظرف مدت یک هفته از وصول طرح درس ترمی نسبت به بررسی کیفیت و تطابق محتوا با سرفصل وزارتخانه‌ای و ارسال آن به EDO اقدام فرمایند.

۴-۲- بررسی ساختاری طرح درس

مدیر محترم EDO دانشکده موظف است حداکثر ظرف مدت یک هفته از وصول طرح درس ترمی نسبت به بررسی ساختاری و ارسال آن به EDC اقدام فرمایند. کمیته برنامه ریزی آموزشی موظف است حداکثر ظرف مدت دو هفته نسبت به بررسی ساختاری، امتیاز دهی و فیدبک نتیجه به EDO دانشکده و استاد محترم مربوطه اقدام نمایند.

۴-۳- بررسی ساختاری و محتوایی طرح درس در زمان بررسی کیفی سوالات

بررسی ساختاری و محتوایی طرح درس با سرفصل‌های مصوب درس در زمان بررسی کیفی سوالات توسط EDC صورت می‌گیرد.

۴-۴- بررسی ساختاری و محتوایی طرح درس توسط دانشجویان

با نظر خواهی از دانشجویان و اعضا کمیته دانشجویی صورت می‌گیرد.

تبصره ۳: چارچوب "نگارش طرح درس ترمی" و چک لیست ارزیابی تمامی انواع طرح درس ها بر اساس فرمت خاص که در کمیته برنامه ریزی آموزشی به تصویب نهایی رسیده است، در سایت مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی شاهرود جهت اطلاع کلیه اساتید دانشگاه موجود می باشد.

این شیوه نامه در ۴ ماده و ۳ تبصره توسط مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه تدوین و در کمیته برنامه ریزی آموزشی مرکز مطالعات به شماره ۴۱۹۰/ت/م مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۲ و در جلسه شورای آموزشی دانشگاه به شماره ۳۸۶/آ مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۰۶ به تصویب رسید و از این تاریخ لازم الاجرا است.

چک لیست ارزیابی طرح درس

الف) ارزیابی بخش محتوایی طرح درس: (میزان ارزش ۶۰) این بخش توسط مدیر گروه آموزشی تکمیل گردد.				
رتبه	آیتم	خوب (۳ امتیاز)	متوسط (۲ امتیاز)	ضعیف (۱ امتیاز) مکتسبه
۱	آیا هدف کلی با کوریکولوم آموزشی تناسب دارد؟			
۲	آیا در بخش شرح درس، اهمیت درس، پیامدهای یادگیری و کاربرد آن در آینده شغلی فراگیران بیان شده است؟			
۳	اهداف عینی یا افعال رفتاری متناسب ارائه شده است؟			
۴	آیا اهداف عینی با اهداف کلی ارتباط دارد؟			
۵	آیا حیطه های اهداف (شناختی، عملکردی، نگرشی) بطور متناسب مشخص شده است؟			
۶	آیا فعالیت های یادگیری دانشجو نوشته شده است؟			
۷	آیا تمام MUST LEARN (یاددهای یادگیری) در طرح درس پوشش داده شده است؟			
۸	آیا روش یاددهی متناسب با محتوای درس و حیطه های یادگیری می باشد؟			
۹	آیا از روش های تدریس متناسب به نحوی که یادگیری فعال دانشجو را تضمین کند استفاده شده است؟			
۱۰	آیا از روش های تدریس نوین (یادگیری در گروه های کوچک، روش های مبتنی بر محیط شبیه سازی شده، روش های مبتنی بر حل مسئله، یادگیری مجازی و ...) استفاده شده است؟			
۱۱	آیا وسایل کمک آموزشی متناسب با محتوای درس می باشد؟			